

ЯНЧУК О.Ю., ст. гр. УС-81
Наук. керів.: Сакалош Т.В., к.е.н., ст. викл.
НТУУ «Київський політехнічний інститут»,
м. Київ

МІЖНАРОДНА КООПЕРАЦІЯ ЯК ШЛЯХ ДО ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Рассмотрена необходимость использования международной кооперации для развития отрасли энергетического машиностроения Украины и различные подходы при выборе партнеров по кооперации.

Актуальність. Питання якісного перетворення енергетичних ресурсів для генерування енергії в умовах їх дефіциту у світі є однією з основних проблем сьогодення. Якісні характеристики енергетичного обладнання визначають енергомісткість національної економіки. Високий рівень конкурентоспроможності продукції енергетичного машинобудування може бути досягнутий шляхом міжнародної виробничої кооперації з провідними світовими виробниками та розробниками відповідних технологій.

Мета дослідження. Теоретичне обґрунтування доцільності міжнародного виробничого співробітництва для вітчизняного енергетичного машинобудування.

Основна частина. Енергетичне машинобудування – стратегічна галузь промислового комплексу країни. Основним споживачем продукції галузі є паливно-енергетичний комплекс, робота якого визначає стабільність національної економіки й економічну безпеку країни в цілому. Від техніко-економічних показників, якісних та вартісних характеристик енергетичного обладнання багато в чому залежить формування тарифів на енергію для споживачів, ефективність паливно-енергетичного комплексу в цілому і таким чином рівень витрат в промисловості, її конкуренто-спроможність.

У 2011 р. обсяг світового ринку енергетичного обладнання становив близько 95,6 млрд. дол. США. Дві третини світового ринку енергомашинобудування забезпечують 6 транснаціональних компаній: «Siemens» (S), «ABB», «Alstom» (A), «GE» (G), «Mitsubishi Heavy Industries» (M), «BHEL» (B) (рис. 1).

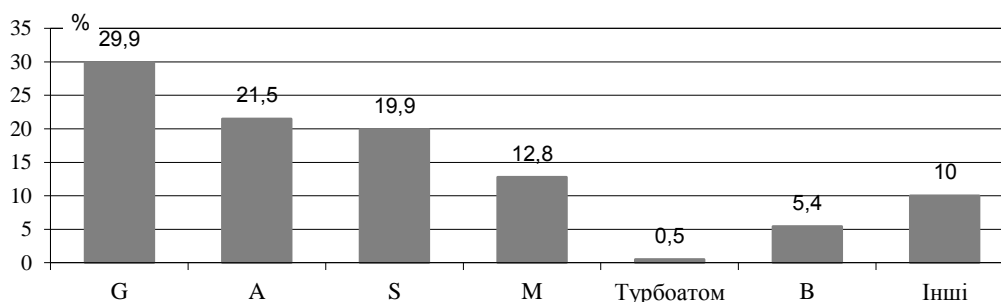

Рисунок 1. Частка світового ринку енергетичного машинобудування, %

Вітчизняні підприємства ще мають певний запас конкурентоспроможності (зокрема, ВАТ «Турбоатом» є четвертою компанією у світі в сегменті виробництва турбін для АЕС), проте з кожним роком конкурувати на світовому ринку стає все складніше (рис. 2). Причинами втрати конкурентних позицій є наступні:

1. В Україні після розпаду СРСР залишилась лише частина колишнього енергетичного машинобудівного комплексу. Підприємства, які доповнювали один одного за асортиментом продукції, а також профільні НДІ, опинилися в різних державах.

2. Відмова держави від приватизації енергомашинобудівних підприємств. Не маючи досвіду управління наукомісткими активами, державні відомства не вирішили найважливіших проблем підприємств, залишились старі методи управління.

3. Постійне звуження ринку за рахунок діяльності ТНК: процеси злиття та поглинання [3].

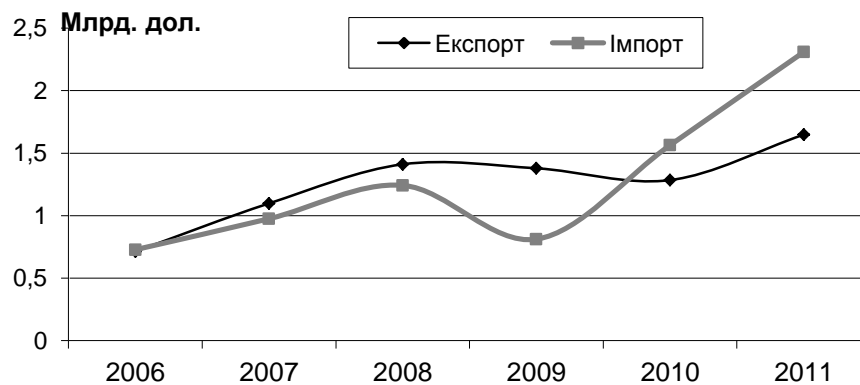

Рисунок 2. Міжнародна торгівля енергетичним Table 1обладнанням (за основними групами) в Україні

Основним фактором формування конкурентоспроможності підприємств на сучасному етапі стають інновації та інноваційна діяльність. Одним із можливих шляхів подолання технологічного відставання українських виробників та втрати ними конкурентних позицій є поглиблення міжнародної виробничої кооперації. Угоди про співробітництво укладаються з метою передачі або обміну технічними знаннями, створення кращих умов виробництва та використання робочої сили, зниження виробничих витрат, виходу на нові ринки тощо [1].

При прийнятті рішення про кооперацію необхідно вирішити низку питань: ключеві параметри при виборі партнера; тривалість взаємовідносин партнерів по кооперації; структура коопераційних відносин; принципи формування міжнародних стратегічних альянсів.

Підходи до формування коопераційних зв'язків різноманітні. Серед варіантів варто виділити технологічний підхід, згідно якого, об'єднання підприємств відбувається за технологічним ланцюжком (оцінюється технологічна сумісність, специфічність активів), а також ситуаційний підхід, за якого основною метою формування структури є збереження підприємств. С.

Ульсенхаймер пропонує розглядати міжнародну кооперацію з позиції проектного підходу. Г.П. Віндаль розглядає процес кооперації на основі життєвого циклу підприємства. Т.М. Бабо робить акцент на вплив факторів зовнішнього і внутрішнього середовища. Поширеним також є вартісний підхід. Проте, відбір постачальників тільки за ознакою впливу змін вартості відповідних предметів постачання на сталість й результативність діяльності підприємства не дає змоги повністю охопити величезну кількість факторів, дія яких обумовлює вибір моделі формування комерційних та коопераційних зв'язків [4]. Від вибору партнера для кооперації залежить подальший процес управління діяльністю підприємства, чи буде досягнутий ефект синергії від співробітництва.

Незважаючи на прагнення підприємства зацікавити якомога більше іноземних партнерів, не слід забувати, що перш, ніж встановлювати або вносити зміни в партнерські взаємини важливо ретельно проаналізувати всі можливі результати даної угоди, ґрунтовно зважити всі позитивні та негативні сторони співпраці, оцінити можливі ризики та потенціали сторін, що беруть участь в угоді.

Висновки. Енергетичне машинобудування залишається однією з стратегічно важливих галузей для вітчизняної економіки. Його подальший розвиток буде безпосередньо впливати на розвиток всіх інших галузей промисловості.

В сучасних умовах, підприємства енергетичного машинобудування не можуть розвиватись без підтримки та взаємодії з боку іноземних партнерів. Поглиблення міжнародного співробітництва є одним із важливих елементів підвищення конкурентоспроможності національних виробників.

Єдиного прийнятого алгоритму здійснення міжнародної кооперації не існує. Потребують подальшого вдосконалення існуючі методичні підходи до вибору пріоритетних форм коопераційних зв'язків та модифікації їх до особливостей діяльності енергетичного машинобудування.

Бібліографічний список

1. Погосян А.М. Создание конкурентоспособной наукоемкой продукции. Международное сотрудничество// Компетентность 4-5/85–86/2011. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:<http://www.asms.ru/kompet/2011/june/pogosyan26.pdf>.

2. Кондратенко Ю.Н. Организационный механизм международной промышленной кооперации в условиях глобализации: дис. кандидата эконом. наук. – Е., 2010. – С. 63-75.

3. Продвигать интересы украинских энергомашиностроителей на внешних рынках будет государственная корпорация [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://shopopher.ru/5578308.php>.

4. Добринь С.В. Управление кооперационными зв'язками підприємства: дис. кандидата эконом. наук. – Х., 2008. – С. 106.